

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดเชียงใหม่ตามกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรคุมประพฤติและชุมชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ตามแนวคิดธรรมมาภิบาลและแนวคิดกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์พนักงานคุมประพฤติ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดเชียงใหม่ ผู้กระทำผิดและเครือข่ายของผู้กระทำผิด ผู้เสียหายและเครือข่ายของผู้เสียหายและผู้นำชุมชนและนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

แนวคิดหลักของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ คือ กระบวนการระงับข้อพิพาทซึ่งจะนำไปสู่หลักการสร้างความสงบสุข พนักงานคุมประพฤติที่ทำหน้าที่เป็นคนกลาง (Mediator) นั้นต้องรู้และเข้าใจถึงที่มาของปรัชญาแนวคิดอย่างถูกต้อง ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์และฝึกฝนพัฒนาตนเองให้สามารถทำหน้าที่คนกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ความคิดเห็นของพนักงานคุมประพฤติผู้ดำเนินงานกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์สรุปได้ว่ากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นกระบวนการที่ให้ประโยชน์ต่อผู้กระทำผิด ผู้เสียหาย ตลอดจนชุมชน แต่เนื่องจากจำนวนพนักงานคุมประพฤติผู้ดำเนินงานกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับ

ปริมาณคดี และเนื่องจากเป็นระยะเริ่มแรกของการดำเนินงานจึงทำให้การดำเนินการพบกับปัญหาอุปสรรคหลายประการ

ความคิดเห็นของผู้กระทำผิดเครือข่ายของผู้กระทำผิด ผู้เสียหายและเครือข่ายของผู้เสียหาย สรุปได้ว่า กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันได้ โดยเมื่อได้พูดคุยกัน รับทราบความรู้สึกของแต่ละฝ่ายแล้ว ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจกัน แต่หากมีการตกลงกันได้แล้ว ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์อีก

ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน สรุปได้ว่า เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นกระบวนการใหม่ จึงทำให้ชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ จึงต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานภาครัฐเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนในการที่จะร่วมกันป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมในชุมชน

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ดังนี้ ปัญหาพนักงานคุมประพฤติผู้ปฏิบัติงานกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มีจำนวนน้อย ปัญหาความล่าช้าในระบบราชการปัญหาการไม่ประสงค์เข้าร่วมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ปัญหาเกี่ยวกับการขอใช้เยียวยาค่าเสียหายปัญหาในด้านอารมณ์ของผู้เข้าร่วมกระบวนการ ปัญหาระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยและข้อเสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนกลางและผู้เข้าร่วมประชุม คนกลางต้องผ่านการอบรมและควรมีความรู้ความเข้าใจหลักการของแนวคิดกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์อย่างถ่องแท้ ควรจัดให้มีการสัมมนาผู้ปฏิบัติงานกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่ทำหน้าที่เป็นคนกลาง เพื่อทบทวนองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานรูปแบบของการดำเนินการประชุมแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์นั้นต้องเป็นการพูดคุยหาทางออกร่วมกันด้วยบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการ คดีที่ผ่านการพูดคุยไกล่เกลี่ยในชั้นพนักงานสอบสวนแล้วไม่ต้องใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์งานคุมประพฤติอีก พนักงานคุมประพฤติควรใช้ศิลปะและจิตวิทยาในการพูดคุยเชื้อเชิญให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสนใจที่จะเข้าร่วมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อกระบวนการยุติธรรมโดยให้ชุมชนมีบทบาทในการหาแนวทางในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดต่อไป ควรเลือกใช้สถานที่และเวลาที่เหมาะสมในการจัดการประชุมประสานสัมพันธ์ภาพเมื่อมีคดีที่ผู้กระทำผิดและผู้เสียหายพักอาศัยอยู่ภายในชุมชนเดียวกันหรือใกล้เคียงกันควรที่จะจัดการประชุมประสานสัมพันธ์ภาพขึ้นภายในชุมชนนั้น ควรที่จะนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการแก้ไขปัญหาคือพิพาทตั้งแต่เริ่มแรกของการเกิดเหตุเพื่อให้เกิดการสมานฉันท์ในสังคมไทยและเป็นการลดคดีที่เกิดขึ้นได้

The research entitled “The Implementation of Restorative Justice Practice of Chiang Mai Probation Office” aimed at studying the concept of Restorative Justice Practice, exploring Probation Officers’ and community members’ opinion towards the practice, and analyzing obstacle problems of people’s participatory Restorative Justice Practice based on the concept of Good Governance and Restorative Justice Practice. Data were collected through document research and interview of Chiang Mai probation officers, offenders and the offender network, victims and the victim network, and community leaders. The data collected from interviews and observations were brought into analysis using qualitative method. The followings are the research results.

The main concept of Restorative Justice Practice is to process the dispute resolution which leads to peacemaking principle. Probation officers, who act as ‘mediators’, must understand concept and philosophy of the practice correctly. They need to adjust their paradigm and develop themselves to be a truly effective mediator.

According to the opinion of probation officers who implement Restorative Justice Practice, it can be concluded that the practice was useful for offenders and victims, as well as for community. However, there were problems occurred in the implementation because there were few number of probation officers when compared to the number of lawsuits, and it was just the beginning of the implementation.

The opinion of offenders and their network and victims and their network showed that Restorative Justice Practice can create good relationship among them. When they talked to each other and knew the feeling of each other, they sympathized with each other. However, if the dispute had already been resolved, Restorative Justice Practice was no longer needed.

The opinion of community leaders suggested that since Restorative Justice Practice was new to them, they lacked of understanding about the practice. Therefore, they needed government organizations or officers participated in crime prevention and suppression in communities.

Problems and obstacles of Restorative Justice Practice implementation were too few numbers of probation officers who implemented the practice, the bureaucratic delay, the unwillingness to participate in the implementation, the compensation, the emotion of the participants, and the patronage system in Thai society. There were suggestions for related personnel that there should be trainings on Restorative Justice Practice; mediators must be trained so that they can understand concept of the practice clearly; there should be seminars for mediators so that they can review their knowledge and exchange their experiences; the form of meeting for Restorative Justice Practice must be informal; Restorative Justice Practice must not be used in the cases that had been reconciled by police officers; probation officers should apply arts and psychology in persuading people to participate in Restorative Justice Practice. Community participation should be generated by involving community members in finding guideline solutions for offenders; appropriate meeting place and time should be considered when offenders and victims were from the same or nearby community; it was a good idea to hold meetings in communities; Restorative Justice Practice should be implemented in the beginning of the dispute in order to create unity in the Thai society and to reduce the number of lawsuits.